

VÝDAJE V JEDNOTLIVÝCH ODVĚTVÁCH

Na rozpočtu kraje jsou závislé školy, sociální ústavy, nemocnice i neziskovky

Kraje vznikly jako samosprávná území. Jak z názvu vyplývá, samy spravují veřejné věci. Nespravují je přitom žádní anonymní úředníci, ale především lidé, kteří každé čtyři roky vzejdou z voleb.

Krajský rozpočet schvaluje zastupitelstvo každý rok. Jsou v něm peníze na provoz krajských organizací, tedy škol, muzeí, sociálních zařízení, na údržbu silnic, investice v nemocnicích a podobně. Peníze kraj také vynakládá na rozvoj turistického ruchu, propagaci kraje, nebo pomoc dobrovolným neziskovým organizacím. Důležitou činností kraje je organizace získávání evropských dotací pro žadatele, i pro kraj samotný.

V takzvané přenesené působnosti vykonává kraj některé pravomoci státu. Mezi ně patří například rozdělování některých státních dotací obcím, či někte-

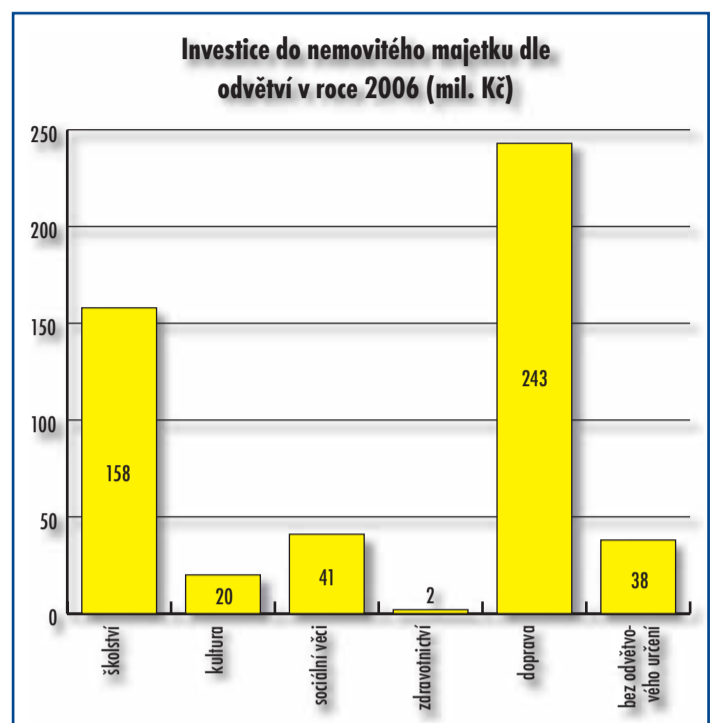
rá správní řízení. Stát sice také své činnosti krajům platí, nikdy ne ale tolik, co skutečně stojí. Takových činností přitom přibývá a kraje na ně musí ukrývat stále více peněz ze svých rozpočtů. Prakticky tak pražské centrum dotují dalšími penězi. S podobným přístupem státu se potýka-

ji i obce, včetně těch nejmenších. Tento systém přitom není úplně špatný, jednak je levnější, než kdyby takové činnosti vykonávaly státní organizace a také o věcech v krajích a obcích rozhodují kraje a obce. Problém je pouze v čím dál častějším očesávání plateb ze strany státu.

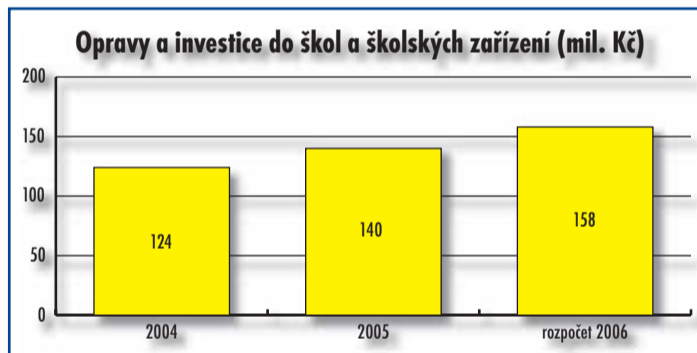
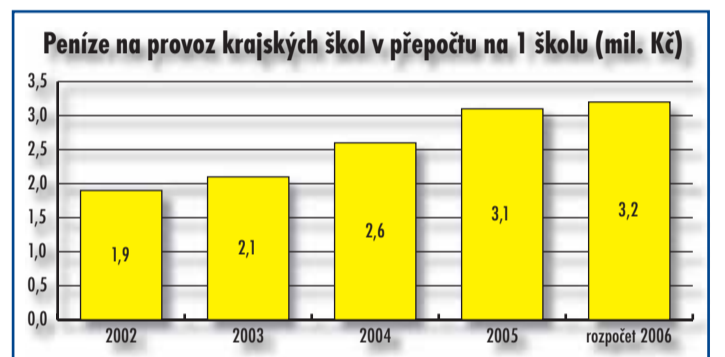
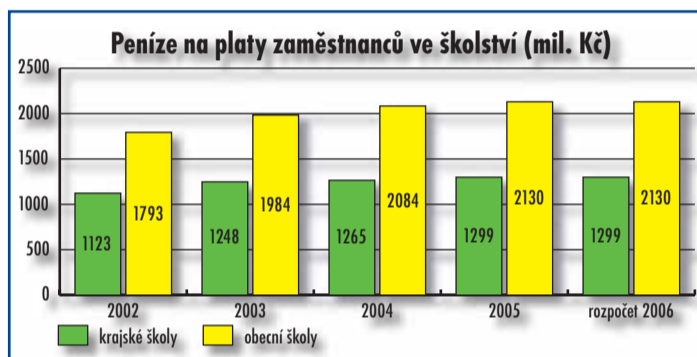
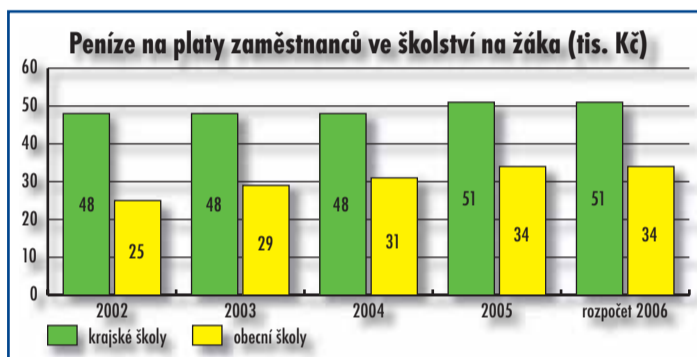
Příspěvkové organizace kraje Vysočina

Kraj Vysočina dnes zřizuje 172 příspěvkových organizací v pěti oblastech: spravuje školy a školská zařízení (122), zdravotnická zařízení (12), sociální služby (23), kulturní zařízení (10) a správy a údržby silnic (5). Těmto organizacím také poskytuje peníze.

Pouze nemocnice jsou financovány jinak. Jejich největšími příjmy jsou platby od zdravotních pojišťoven. Přitom ale systém zdravotnictví má plně v rukou stát a kraje nemohou děnit ve svých nemocnicích příliš ovlivňovat. Podařilo se jim pouze nemocnice zachránit od krachu a nyní bezmocně sledují, jak ministerstvo zdravotnictví opět nastavuje celý systém tak, že nemocnice znovu začnou vytvářet obrovské dluhy.

Školství: Síť středních škol už je stabilní, o platy se bojuje s ministerstvem

Kraje už několik let upozorňují na fakt, že platy ve školství by mohly výrazněji růst. Stalo by se tak ale pouze v případě, že by se tyto peníze staly jejich daňovými příjmy.

Problém je totiž v tom, že o plattech ve školství rozhodují ministerští úředníci v Praze. Ti sice sta-

noví tabulkové tarify, až ale dojde k faktickému placení, na školy pošlou méně peněz, než je třeba. Ředitel škol pak logicky navýší povinnou část mzdy, ale tu nepovinnou, nadtarifní, sníží, protože na ni zkrátka nemají. Nemohou tak odlišit dobrého pracovníka od horšího a pedagogové na výplatních pás-

kách nějaké zvýšení ani nepoznají. Jestliže by ale platy ve školství byly daňovým příjmem kraje, stalo by se jediné. Daňové příjmy se totiž každý rok mírně zvyšují. Automaticky by se tak zvyšovala i tato částka a ředitelé by tak na vyšší mzdy měli peníze a nemuseli by celou věc řešit podivnými triky.

Školství představuje velkou část krajského rozpočtu. Kraje totiž zřizují střední školy a další školská zařízení a těch je na jejich území hodně. Přitom tuto síť nedostaly v dobrém stavu. Stát neprozíravě před několika lety dotýval stavby nových školních budov i přes to, že stále klesaly počty dě-

ti. Takovou přebujelou síť pak obcím a krajům předal. Kraje tedy musely některé školy sloučit a navíc se pokusit najít soulad mezi potřebami zaměstnavatelů a skutečně otevřenými obory. To samozřejmě nebyl bezbolestný proces, viníkem ale bylo ministerstvo školství. Dnes už jsou sítě střed-

ních i základních škol v regionech v podstatě stabilizované, ministerstvo školství, které už ale nezřizuje ani jedinou z těchto škol, se stále pokouší celou soustavu ovlivňovat. Posledním pokusem je například veřejné prohlášení o navýšení počtu gymnázií, které znepokojilo kraje i gymnázia samotná.

Zdravotnictví: Kraje chtěly zachránit nemocnice, ministerstvo to překazilo

Zdravotnictví je jedním z největších problémů, se kterým se kraje setkaly.

Zdravotnická zařízení totiž financují v podstatě zdravotní pojišťovny. Ty platí za své klienty lékařům i institucím předem dohodnuté platby. Stát ale nastavil pravidla tak, že pojišťovny, zejména VZP, platí víc, než fakticky vyberou na pojistném. Vzniká tak vnitřní dluh, kdy pojišťovny neplatí nemocnicím, ty zase dodavatelům. V době, kdy nemocnice byly už tak předlužené, že hrozil jejich krach, předal je stát krajům. Ty je během jednoho roku zachránily a postupně je přivedly k vyrovanému hospodaření. Ministerstvo si nechalo jen fakultní nemocnice a pokračovalo u nich ve svém neúspěšném řízení. Důsledkem je dnešní stav, kdy jsou krajské nemocnice v podstatě ekonomicky v pořádku a státní nemocnice mají obrovský dvoumiliardový dluh. Přesto se ministerstvo zdravotnictví stále snaží tvrdit, že ekonomie nemocnic rozumí lépe, než obce a kraje.

V době, kdy kraje zachránily nemocnice před krachem, začaly přemýšlet, co s nimi. Dosáhly totiž vyrovaného hospodaření, to znamená, že už nedělaly dluhy a dokonce začaly splácet i dluhy

staré, ale bylo to za cenu drastických úsporných opatření a tak se nedá pracovat věčně.

Problémem bylo to, že stát stále do hospodaření nemocnic, jako příspěvkových organizací, mohl zasahovat. A zásahy státu byly vždy k horšímu – důkazem je například stávající stav, kdy je zdravotnictví v totálním rozkladu a státní nemocnice, kterých není mnoho, dluží neuvěřitelné dvě miliardy korun svým dodavatelům.

Kraje tedy chtěly své nemocnice od státních zásahů uchránit, protože ze zákona musí pečovat o zachování dostupné lékařské péče pro své pacienty. Dohodly se proto, že nejlepším způsobem je zřídit akciové společnosti, do kterých stát zasahovat nemůže. Ty by přitom byly ve stoprocentním vlastnictví krajů, které už prokázaly, že hospodařit umějí.

Ministerstvo zdravotnictví ale nepřistoupilo na myšlenku, že by se mělo svých zásahů do pravomocí krajů vzdát a vzniklo několik pokusů založení akciových společností za privatizaci, či neuvěřitelné obvinění krajských hejtmanů z pokusu rozkrást nemocnice.

VYBRANÉ VÝZNAMNÉ VÝDAJE V KAPITOLE ZDRAVOTNICTVÍ V ROCE 2006

Organizace	Účel	Částka (mil. Kč)
Zdravotnická záchranná služba kraje Vysočina	Příspěvek na provoz	108,2
Nemocnice zřizované krajem	Investice v zdravotnictví a částečné oddlužení nemocnic	80
Dětské centrum Jihlava	Příspěvek na provoz	12,6
Dětský domov Kamenice nad Lipou	Příspěvek na provoz	8,5
Nemocnice zřizované krajem	Příspěvek na provoz	5,9
***	Zabezpečení lékařské služby první pomoci v kraji	32,7
***	Zajištění provozu protialkoholní záchytné stanice v Jihlavě	3,5
***	Náklady na realizaci systému jakosti nemocnic	2

